

**TÖÖTAJATE
SUHTES ÕIGLASEM
EUROOPA**

EUROOPA
AMETIÜHINGUTE
KONFÖDERATSIOONI
PROGRAMM EUROOPA
PARLAMENDI 2019.
AASTA VALIMISTEKS

- 1. Euroopa Parlamendi valimised 23.-26. mail 2019** on töötajate jaoks otsustav hetk. Uus Euroopa Parlament võib muuta Euroopat paremaks või siis vastupidi, kahjustada seda Euroopa koostööd, mida on üles ehitatud pikkade aastate vältel.
- 2.** Euroopa Ametiühingute Konföderatsioon (ETUC), mille ridadesse kuuluvad 38 riigi 90 ametiühingu umbes 45 miljonit töötajat, usub, et töötajate suhtes õiglasem Euroopa on võimalik, kui rajada see **demokraatiale ja sotsiaalsele õiglusele, kvaliteetsetele töökohtadele ja kõrgematele palkadele ning sotsiaalselt õiglasele üleminekule** vähese CO2-heitega ja digitaalsele majandusele. Nimetatud põhimõtetest peaksid saama Euroopa uue sotsiaalse kokkuleppe alustalad.
- 3. Õiglasema ja demokraatlikuma Euroopa** jaoks on ennekõike olulised tugevamad ja laiemalt kasutatavad kollektiivlepingud ehk läbirääkimised ametiühingute ja tööandjate vahel, sotsiaaldialoog ja töötajate kaasatus kõigis ELi liikmesriikides.
- 4.** ETUC kutsub kõiki ametiühingute liikmeid ja teisi üles Euroopa Parlamendi valimistel **hääletama** nende erakondade ja kandidaatide poolt, kes toetavad ametiühingute nõudmisi ning lubavad luua Euroopa naistele, meestele, noortele ja eakatele parema tuleviku.

KRIIS JÄTTIS SÜGAVAD JÄLJED

- 5.** Majanduskriis on jätnud töötajate ellu sügavad jäljed. Paljude inimeste palk on praegu väiksem kui kümme aastat tagasi. Avalikke teenuseid on vähendatud ja inimeste õigusi piiratud. Majanduse aeglasest taastumisest ja töötuse määra vähenemisest ei ole paljud töötajad veel kasu saanud.
- 6.** Seetõttu on tööealised inimesed arusaadavalt pettunud. Üha kasvav ebavõrdsus, kindlustatud ja hästi tasustatud töökohtade puudus, reguleerimata üleilmastumine, ELi õiglase ja koordineeritud rändepoliitika puudumine ning kliimamuutused tekitavad ebakindlust ja hirmu. Euroopa Liit seisab silmitsi tagasilöögiga, mille põhjustasid kokkuhoiupoliitika ja vaba turg, mis muutsid kriisi töötajate, pensionäride ja noorte jaoks veelgi raskemaks. See kõik on soodustanud natsionalistlike, Euroopa-vastaste ja paremäärmuslike vaadete levikut.

TÖÖTAJATE SUHTES ÕIGLASEM EUROOPA

- 7.** Muutused on siiski võimalikud. Euroopast võib saada sotsiaalse progressi teenäitaja. Rahvuslus ei paku lahendust meie ees seisvatele probleemidele,

nagu rahvusvaheliste ettevõtete monopoolne seisund ja maksudest kõrvalehoidumine, madalad palgad ja vaesus, kliimamuutused, reostus ja terrorismivastane võitlus. Üheskoos suudavad EL ja selle liikmesriigid tagada, et igaüks saaks väljateenitud osa rikkusest, mille loomisesse oleme ühiselt panustanud.

- 8.** ETUC on püüdnud veenda ELi juhte tegema poliitilisi muudatusi ja esimesed edusammud ongi juba näha. Pärast ametiühingute tugevat survet koostas EL uue investeerimiskava, võttis vastu Euroopa sotsiaalõiguste samba, tegi mitu ettepanekut uute seadusandlike algatuste kohta töötingimuste parandamiseks ja astus samme jätkusuutlikuma majanduspoliitika suunas. Tegu on oluliste, ehkki veel mitte küllaldaste muutustega ning ELil on veel pikk tee käia, et jõuda uue sotsiaalse kokkuleppeni, mis pakuks kõigile kodanikele tegelike võimalustega õiglasemat ja võrdsemat ühiskonda.

DEMOKRAATIA

- 9.** **Demokraatiat ohustavad äärmuslased** ELi sees, piiridel ja kaugemalgi. ETUC kutsub ELi üles astuma samme demokraatia ja selle põhimõtete ning ametiühingute ja naiste õiguste kaitseks, õigusriigi põhimõtete tagamiseks, vaenukõne täielikuks keelustamiseks, osalusdemokraatia laiendamiseks ning selleks, et kaitsta kodanike, ametiühingute ja kodanikuühiskonna õigust võidelda avalike huvide eest.
- 10.** Demokraatia peaks ulatuma hääletamisest kaugemale ehk hõlmama kaasatust poliitilisse otsustusprotsessi, **demokraatlikku osalust** ühiskonnas ja töökohal. Riikide valitsused peavad lõpetama ELi süüdistamise halbades otsustes, mille valitsused on kehtestanud ELi demokraatlikku otsustusprotsessi eirates.
- 11.** Majandusliku ja ühiskondliku demokraatia eeldused on avatud **sotsiaaldialoog** ja tõhusad **kollektiivlääbirääkimised** juba võimalikult madalal tasandil. Töötajatele peab andma suurema õiguse saada teavet, väljendada oma arvamust ja osaleda töökohal tehtavates muudatustes, muu hulgas Euroopa töönookogude kaudu.
- 12.** EL peaks Euroopa Liidu lepingusse lisama sotsiaalse progressi protokoll, millega antaks sotsiaalsetele õigustele suurem osakaal kui majandusvabadustele.

KVALITEETSED TÖÖKOHAD JA KÕRREM PALK

13. Euroopa vajab **uut majanduspoliitikat**, et toetada majanduskasvu, millest saaksid kasu kõik, mitte ainult väljavalitud. Progressiivsed ja jätkusuutlikud majandusreformid peavad muutma ELi Euroopa poolaasta majanduspoliitika õiglasemaks ja sotsiaalsemaks, soodustama avalikke ja erainvesteeringuid ning looma võimalusi, kuidas kaitsta töötajaid majanduskriiside ja -šokkide eest. ELi eelarve, rahaliidu ja majanduspoliitilise otsustusprotsessi reformid peavad tagama, et sotsiaalse õiglusega kaasneks ka majanduslik konkurentsivõime.

14. Õiglasemad progressiivsed maksusüsteemid aitaksid jõukust ümber jaotada, rahastada avalikke teenuseid ja sotsiaalset kaitset ning lahendada üleilmastumise, CO2-heite vähendamise ja digiteerimisega seotud ühiskondlikke probleeme. Tõhusad maksusüsteemid ennetaksid maksudest kõrvalehoidumist ja maksustamise vältimist ning tagaksid, et kõik ettevõtted maksaksid piisavalt ja võrdselt makse.

15. **Kõik Euroopas töötavad inimesed väärivad palgatõusu**, et kaotada palgaerinevused ning soodustada jätkusuutlikku kasvu ja konkurentsivõimet. Meie jõukust tuleks sotsiaalse õigluse nimel paremini jaotada ja palgatasemed ülespoole ühtlustada, et võidelda üha kasvava ebavõrdsuse vastu. On lubamatu, et kasumit ja tootlikkust ei suunata tagasi töötajatele, kelle töö tulemusel need on sündinud, mis on eriti põletav probleem madala palgatasemega riikides, kust toimub suur ajude väljavool ja rahvas on Euroopa Liidus üldiselt pettunud. Võrdväärse töö eest peaksid nii naised kui ka mehed kogu Euroopas ja kõigis majandussektorites saama võrdväärset palka.

16. Selleks et tõsta palkasid ning saavutada kõigile paremad elamis- ja töötingimused, on vaja **kollektiivläbirääkimisi** ehk kõnelusi tööandjate ja ametiühingute vahel õiglase palga ja töötingimuste üle, kaasates iga riigi kõigi sektorite kõik tasandid. Selleks peab ELi ja riigisisestes õigusaktides rõhutama sotsiaalpartnerite võimet ja positsiooni kollektiivlepingute üle läbirääkimistel, nende jõustamisel ja töötajate seas levitamisel.

ÕIGLASED ÜLEMINEKUD

17. Üleminek **vähese CO2-heitega** ja **digitaalsele majandusele** peab toimuma mahajääjateta. ELi uus tööstuspoliitika peab looma uusi töökohti ja võimalusi ning tagama, et ELi konkurents- ja äriõigus ei sõidaks teerulliga üle töötajate, sotsiaalsetest ja ametiühingute õigustest. Sotsiaalselt õiglasi muutusi aitaksid kaasa tuua demokraatlikumad töökohad.

18. See hõlmab muutuste ettenägemist ja asjaomaste töötajate abistamist CO₂-heite vähendamises, digiteerimisest, automatiseerimisest ja üleilmastumisest tulenevate **töökohtade kadumise või tööülesannete muutumise** korral. Töötajatel peab olema õigus väljendada oma arvamust töökohtade muutumise üle ja saada ohustatud töökoha korral tuge avalikest ja erainvesteeringutest, sotsiaaldialoogist, kollektiivläbirääkimistest ja piisavast ümberõppest.

19. Selleks peab tagama, et **kõik** platvormitööl ja juhutöömajanduses **ebastandardsetel ja ebakindlatel töökohtadel** töötajad, sealhulgas füüsilisest isikust ettevõtjad, teeniksid korralikku palka ning saaksid teiste töötajatega samaväärse sotsiaalkaitse ja samasugused õigused, sealhulgas õiguse astuda ametiühingusse ja osaleda kollektiivläbirääkimistes.

SOTSIAALNE ÕIGLUS

20. EL peab ümber struktureerima oma **sotsiaalse mudeli**, rakendades Euroopa ja liikmesriikide tasandil täies ulatuses **Euroopa sotsiaalõiguste samba** põhimõtteid. Põhimõtete alla kuuluvad muu seas õigus kvaliteetsele haridusele, elukestvatele õppele, töötervishoiule ja -ohutusele, õiglasele töötingimustele, kindlale töökohale, soolisele võrdõiguslikkusele, töö- ja eraelu tasakaalustatusele ning hea kvaliteediga avalikele teenustele. Sotsiaalmaksete ja hüvede kaudu peavad kõikidele olema võrdselt tagatud juurdepääs piisavatele sotsiaalkaitseüsteemidele, õiglasele pensionile, eluasemele ja sotsiaaltenustele. See saab juhtuda, kui töötajad ja nende ametiühingud on kõikidel tasanditel protsessi kaasatud.

21. Tegeleda tuleb ka **migratsiooniga** ning tagada inimõiguste kaitse, inimeste võrdne kohtlemine töökohal ja ühiskonnas laiemalt ning teha lõpp ärakasutamisele. Peame kogu Euroopas ühiselt vaeva nägema, et integreerida ja kaasata migrandid kõigi hüvanguks meie ühiskonda. Kõikidele ELi ja kolmandate riikide töötajatele tuleb tagada õiglane vaba liikumine, seades esikohale võitluse sotsiaalse dumpingu vastu.

22. **ELi kaubandus- ja globaliseerumispoliitika** peab olema õiglasem ja seadma ettepoole sotsiaalõigused, mitte teenima üksnes rahvusvaheliste ettevõtete huve. EL peab aitama ellu viia ÜRO kestliku arengu eesmärgid, mis hõlmavad vaesuse kaotamist, inimväärseid töökohti, ebavõrdsuse vähendamist ja soolist võrdõiguslikkust nii Euroopas kui ka mujal maailmas. Nimetatud eesmärgid peavad kujundama nii ELi sise- kui ka välispoliitikat.

23. EL peaks tegema tööd selle nimel, et suurendada ülemaailmset pühendumist rahvusvahelisele koostööle, mis tähendab näiteks demokraatia põhimõtete kaitsmist ÜROs ja Rahvusvahelises Tööorganisatsioonis, ning aidata muuta teised rahvusvahelised organisatsioonid demokraatlikumaks ja soodustada sotsiaalse õigluse levikut.

EUROPEAN TRADE UNION CONFEDERATION

WWW.ETUC.ORG

